

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Utbildningsnämnden
Vicerektor Mette Sandoff

FÖRSLAG
2014-01-14 dnr V 2013/886

1 / 1

Universitetsgemensam pedagogisk karriärväg och pedagogisk akademi

I strategidokumentet Vision 2020 uttrycks att engagerande högskolepedagogik är avgörande för att kunna möta framtidens studenter. Göteborgs universitet ska pröva möjligheten till en särskild pedagogisk karriärväg samt skapa en pedagogisk akademi i syfte att ge pedagogisk utveckling och meritering en större tyngd.

Bakgrund

I förarbetet till Vision 2020 genomfördes många seminarier i syfte att belysa centrala aspekter för universitetets utveckling. Ett av dessa tillfällen är tydligt förknippat med frågan om pedagogisk excellens, pedagogisk akademi och lärares karriärvägar. Under temat ”Hur kan vi skapa förutsättningar för ökad pedagogisk kvalitet?” redogjorde kollegor från Uppsala universitet och Lunds universitet hur de valt att arbeta. Synliggörande av pedagogiska meriter samt lärares karriärvägar och incitament för pedagogisk meritering var teman som löpte genom såväl presentationerna som den efterföljande diskussionen.¹ Erfarenheterna från det öppna samtalet i Vasaparken den 28 september år 2011 var en av de tematiska trådar som kom att infogas i det som slutligen blev Vision 2020, där det i anslutning till de strategiska formuleringarna om pedagogisk excellens framgår att universitetet ska ”skapa en pedagogisk akademi i syfte att ge pedagogisk utveckling och meritering en större tyngd”. Dessutom framgår att universitetet ska ”pröva möjligheten till en särskild pedagogisk karriärväg”.²

I universitetets handlingsplan för perioden 2013-2015 konkretiseras detta under rubriken pedagogisk excellens, nämligen att en pedagogisk akademi ska ha etablerats och att tydliga kriterier för pedagogiska meritportföljer ska ha utvecklats.³

Utbildningsnämnden gav PIL-enheten i uppdrag att under år 2013 ansvara för ett riktat utvecklingsprojekt med syfte att bereda förslag till hur en pedagogisk akademi och pedagogiska karriärvägar skulle kunna utformas.⁴ PIL-enheten informerade om det pågående

¹ <http://medarbetarportalen.gu.se/vision2020/bakgrund/vision-2020-seminarier/workshops/>

² <http://www.medarbetarportalen.gu.se/vision2020>

³ <http://www.medarbetarportalen.gu.se/vision2020/handlingsplaner-och-verksamhetsstrategier/>

⁴ http://www.pil.gu.se/om_pil/uppdrag/

beredningsarbetet, bland annat genom att ge lägesrapporter på den öppna PIL-webben.⁵ Vicerektor Mette Sandoff tog upp frågorna om en pedagogisk akademi och en särskild pedagogisk karriärväg på ett av universitetets chefs- och prefektmöten i december 2012. Dessa frågor diskuterades även i den så kallade ”think-tank” gruppen, som var ett initiativ mellan universitetsledningen och kårerna, i början av våren 2013 och vid en återträff i mitten av september.⁶

På Utbildningsnämndens möte i mars 2013 presenterade Bengt Petersson, chef för PIL-enheten, en PM där några av beredningsarbetets centrala frågeställningar synliggjordes. I en efterföljande intervju med nämndens ledamöter diskuterades dessa och andra frågor om verksamhetsutveckling av undervisning och lärares kompetensutveckling. I promemorian problematiserades begreppet ”pedagogisk akademi” i syfte att initialt bredda diskussionen till frågor om kompetens- och verksamhetsutveckling, det vill säga utöver det individuella perspektivet med en pedagogisk akademi formad för och enbart bestående av excellenta lärare.

PIL-enheten gav Åsa Ryegård i uppdrag att som pedagogisk utvecklare inventera hur lärosäten i Sverige hanterar pedagogiska karriärvägar, pedagogisk excellens och pedagogisk akademi. Resultatet från den nationella inventeringen, och den lokala dialogrundan med fakulteternas ledamöter i nämnden, presenterades och diskuterades på Utbildningsnämndens ordinarie möte i maj 2013. En föredragning av resultaten gjordes även i ledningsrådet i juni. I PIL-enhetens rapport, som publicerades i slutet av september 2013, beskriver Ryegård resultatet från den nationella inventeringen mer i detalj och redogör även för de bedömningskriterier som lärosäten använder vid bedömning av pedagogisk skicklighet. I rapporten konstateras att begreppet ”pedagogisk akademi” används på ett varierat sätt. Däremot är en slags normalisering på väg att växa fram angående hur skickliga och pedagogiskt medvetna lärare premieras genom pedagogiska karriärsteg vid lärosätena.⁷

I mitten av oktober var PIL-enheten värd för en högskolepedagogisk konferens öppen för alla lärare vid Göteborgs universitet. De inbjudna talarna kom även denna gång från Lunds universitet och Uppsala universitet. De delgav erfarenheter från implementering av pedagogisk akademi och karriärvägar för lärare. Frågor om forskning om högre utbildning togs också upp och relaterades till pedagogiska processer, organisation och styrning samt kunskapsproduktion. Presentationerna dokumenterades på video och utgör på så sätt en del av beredningsarbetet.⁸

PIL-enheten lämnade i början av november ett förslag till organisering av en pedagogisk akademi samt utformning av en pedagogisk karriärväg. Förslaget diskuterades på Utbildningsnämndens respektive Utskottet för utbildning på forskarnivåns möten den 14 november 2013.⁹ Förslaget presenterades för universitetsledningen den 18 november och därefter på ett visionsseminarium i Vasaparken den 20 november, på rektors ledningsråd den 25 november samt på rektors chefs- och prefektmöte den 4 december.¹⁰

⁵ <http://www.pil.gu.se/projekt/riktade/pedagogisk-akademi-lagesrapport/>

⁶ Jfr Utbildningsnämndens protokoll, 2012-11-08, §4 Think-tank

⁷ Ryegård, Å. (2013) Inventering av pedagogiska karriärvägar på Sveriges högskolor och universitet. PIL-rapport 2013:04 (jfr <http://www.pil.gu.se/rapporter>)

⁸ <http://www.pil.gu.se/hkg2013/>

⁹ <http://www.gu.se/omuniversitetet/organisation/ledning/rektor/utbildningsnamnden/>

¹⁰ <http://www.medarbetarportalen.gu.se/vision2020/seminarier-2013/en-pedagogisk-akademi-20-november/>

På Utbildningsnämndens möte den 12 december presenterades och diskuterades ett till vissa delar modifierat förslag avseende pedagogisk karriärväg och pedagogisk akademi.

Utbildningsnämnden beslutade att förslaget, efter några smärre justeringar, skulle remitteras i syfte att inhämta yttrande från samtliga fakulteter, från samtliga institutioner samt från Universitetsbiblioteket innan det slutliga förslaget läggs fast från Utbildningsnämndens sida. Därefter kommer förslaget att lämnas till rektor för beslut.

Den långa beredningsprocessen har möjliggjort att frågorna om en universitetsgemensam pedagogisk karriärväg och en pedagogisk akademi har uppmärksammats under 2013. Många synpunkter har också framförts till PIL-enheten, som haft ansvar för beredningsarbetet, och till Utbildningsnämnden. Lyhörddhet för inkomna synpunkter har väglett beredningsarbetet men som alltid när många, och ibland divergerande, synpunkter framförs kan inte alla höras i ett och samma förslag. När så varit fallet har beredningsarbetet tagit vägledning i förarbetet till och de slutliga formuleringarna i Vision 2020, som utgör grund för hela beredningsarbetet, samt tagit fasta på den nationella utvecklingen på området och andra lärosätens erfarenheter. Med förslagets tydliga förankring i Vision 2020 utgör det exempel på en konkretisering av styrdokumentet dvs hur Göteborgs universitet kan gå från ”ord” till ”handling” avseende pedagogisk excellens, pedagogisk akademi och lärares karriärvägar. Beaktandet av den nationella utvecklingen på området och andra lärosätens lärdomar borgar dels för att förslaget är realiserbart, dels att det bidrar till en universitetsgemensam strävan att lyfta fram de pedagogiska frågornas betydelse. I bilaga 1 inkluderas några av synpunkterna avseende pedagogiska karriärvägar med förtydligande ställningstaganden i förhållande till formuleringarna i Vision 2020 och till den nationella utvecklingen på området.¹¹

Förslag

Utbildningsnämnden föreslår att Göteborgs universitet från och med 1 juli 2014 inrättar en universitetsgemensam pedagogisk karriärväg samt från och med 1 januari 2015 etablerar en pedagogisk akademi med följande utformning.

Pedagogisk karriärväg

Vad gäller de principiella frågorna om *att pröva en särskild pedagogisk karriärväg* föreslås att

1. universitetet inför två skicklighetsnivåer, meriterad lärare respektive excellent lärare¹²
2. bedömningskriterierna för pedagogisk skicklighet är universitetsgemensamma¹³
3. anställda som anser sig uppfylla kriterierna ges möjlighet att ansöka om att bli inplacerad på meriterad eller excellent nivå
4. i den av rektor beslutade handlägningsordningen framgår att den sökande ska inlämna en pedagogisk portfölj utformad i enlighet med universitetsgemensamma riktlinjer
5. pedagogiskt sakkunniga avger ett skriftligt utlåtande baserat på den sökandes pedagogiska portfölj vilken sammanställs i enlighet med universitetsgemensamma instruktioner
6. två externa pedagogiskt sakkunniga, varav en även bör vara ämnes-/professionssakkunnig, avger var sitt utlåtande som motiveras och sammanfattas med ett av följande omdömen: a) excellent lärare, b) meriterad lärare, c) inplaceras inte.

¹¹ Jfr bilaga 1 avseende olika överväganden från PIL-enheten som beredande instans

¹² Uttrycket ”lärare” innefattar universitetsanställda med omfattande undervisande uppgifter

¹³ Jfr bilaga 2 avseende bedömningskriterier för pedagogisk skicklighet

7. dekanus anmodas ge lärarförslagsnämnd eller motsvarande i uppdrag att i enlighet med en särskild handläggningsordning för prövning av pedagogisk skicklighet besluta i ärendet ¹⁴
8. antagning som meriterad eller excellent lärare inkluderas i universitetets lönekriterier och uppmärksammas av chef i anslutning till lönesättande samtal
9. excellenta lärare ges tidsmässiga förutsättningar av universitetet att, under ett antal månader efter utnämningen, engagera sig i pedagogisk kompetens- och verksamhetsutveckling för kollektiv nytta

Vidare föreslås att Utbildningsnämnden tillsätter en kommitté med uppdrag att

10. fastställa tidplan för genomförande av den första omgången
11. fastställa omfattning av antal sökande som kan beredas prövning den första omgången
12. i samverkan med prövande instanser vid fakulteterna följa och utvärdera den första bedömningsomgången samt till Utbildningsnämnden föreslå eventuella ändringar på basis av gjorda erfarenheter

Vidare föreslås att PIL-enheten snarast utarbetar förslag till

13. handläggningsordning
14. introducerande utbildning om pedagogisk portfölj
15. instruktioner för pedagogisk portfölj
16. bedömningsinstruktioner för pedagogiskt sakkunniga
17. bedömningskriterier för pedagogiskt sakkunniga

Pedagogisk akademi

Vad gäller de principiella frågorna om *att skapa en pedagogisk akademi i syfte att ge pedagogisk utveckling en större tyngd* och att bidra till utveckling av utbildningen föreslås att

18. den pedagogiska akademien ska förstås som ett aktivt kollegialt nätverk för pedagogisk utveckling vid universitetet
19. den pedagogiska akademins nätverk formas av excellenta lärare som, under ett antal månader efter utnämningen, gets tidsmässiga förutsättningar av universitetet för att engagera sig i pedagogisk utveckling för kollektiv nytta
20. ett universitetsgemensamt pedagogiskt program används för att strukturera dialogen inom den pedagogiska akademien ¹⁵
21. det kollegiala nätverket stöds av PIL-enheten som arrangerar möten för pedagogisk analys och diskussion över ämnes-, fakultets- och institutionsgränser
22. alla anställda inbjuds att delta i det vidgade pedagogiska samtalet, där excellenta lärare har i uppgift att bidra med välgrundad pedagogisk reflektion
23. excellenta lärare knutna till nätverket för pedagogisk utveckling bör ses som en resurs även långsiktigt, bland annat som pedagogiskt sakkunniga och som mentorer för lärare

¹⁴ Överbibliotekarie ges motsvarande ansvar för prövning av undervisande bibliotekspersonal.

¹⁵ Ett riktat utvecklingsprojekt för framtagning av ett förslag till pedagogiskt program pågår sedan hösten 2013 vid PIL-enheten. Förslaget till pedagogiskt program ska presenteras för Utbildningsnämnden hösten 2014.

Bilaga 1 Exempel på överväganden under beredningsprocessen

Meriter för fortsatt pedagogisk utveckling. Utbildningen vid Göteborgs universitet ska kännetecknas av att vara forskningsanknuten. Detta är naturligtvis även fortsättningsvis en grundbult för genomförande och utveckling av universitetets kurser. Men forskningsanknuten utbildning är varken avhängigt eller liktydigt med att enskilda lärare själva har meriterat sig forskningsmässigt. Ett framgångsrikt universitet behöver excellenta insatser inom såväl forskning, utbildning och samverkan – tillsammans kan olika individers excellenta förmågor och kunskaper skapa en komplett miljö. Lärare som är djupt engagerade i studenters lärande, och som under lång tid tagit ett betydande ansvar för att undervisningen ska motsvara högt ställda krav från ledning, studenter och avnämare, bör få bekräftat att universitetet uppskattar dessa insatser på motsvarande sätt som forskningsinsatser. Ett syfte med att premiera pedagogiskt skickliga och utvecklingsorienterade lärare är att alla anställda ska se att universitetet värderar och aktivt tillvaratar goda pedagogiska insatser. Ett lärosätes pedagogiska excellens karaktäriseras bland annat av ett vidgat pedagogiskt samtal över institutions- och ämnesgränser, intressanta utbildningar som attraherar studenter, ett kreativt prövande arbetssätt i undervisningen och ett betydande engagemang i studenters lärande.

En universitetsgemensam pedagogisk karriärväg: Synliggörandet av goda pedagogiska insatser är något som berör alla universitetets lärare, oavsett meriteringsgrad. Därutöver, att erbjuda incitament för ett extra djupt engagemang i universitetets utbildningsverksamhet bidrar även till en stimulerande arbetsmiljö, vilket i sin tur stärker förutsättningarna för universitetet att fullgöra utbildningsuppdragen långsiktigt. Av detta skäl bör en universitetsgemensam pedagogisk karriärväg införas som stimulerar och premierar särskilt berömvärda insatser av lärare, oavsett om man är anställd som universitetsadjunkt, universitetslektor eller som professor och oavsett undervisningsämnets karaktär som vetenskapligt eller konstnärligt grundat.

Pedagogisk skicklighet vinnns över tid. Att som lärare delta i flera olika sammanhang lägger grunden för pedagogisk skicklighet. Den pedagogiska skickligheten vinnns bland annat i möten med studenter, i kurser på grund- och avancerad nivå där undervisningen planeras tillsammans i lärarlag, i kvalificerade innehållsliga samtal som examinator, i handledning av examensarbeten, i utformning av undervisning med digitala verktyg, i författandet av läromedel, i kollegiala möten där studenters förutsättningar för lärande diskuteras, i praktik- och fältarbeten där universitetets utbildningar möter verksamhetsföreträdare, eller i rollen som kursansvarig och andra sammanhang där lärare möter administrativ personal och företrädare för universitetets ledning och förvaltning. Det tar helt enkelt tid att skaffa sig ett ”helikopterperspektiv”. Pedagogisk skicklighet innefattar sådan erfarenhetsbaserad kunskap, men även teoretiska kunskaper om högskolepedagogik. Därför är det också bra om en pedagogisk karriärväg innebär fler än ett steg. Det indikerar värdet av bredd och djup i erfarenhets- och kunskapsdimensionerna. Det stödjer tanken på kontinuitet som en del av kvalitetsarbete och kompetensuppbyggnad. Det ger incitamentet längre ”verkanstid” – att pedagogisk skicklighet är något att sträva efter samtidigt som det är en kvalitetsindikator på arbetet läraren redan bedriver.

Pedagogisk skicklighet och pedagogisk utveckling: I en akademisk värld där forskning både är eftersträvansvärd och belönande, vore det beklagligt om en titel som exempelvis ”excellent lärare” innebär slutmålet för den pedagogiska ambitionen. Därför bör bedömningar av pedagogisk skicklighet i lärares pedagogiska portföljer innefatta kriterier som belyser förmågan

och viljan att även framöver ta aktiv del i universitetsgemensamma strävanden mot pedagogisk excellens.

Universitetsgemensamma bedömningskriterier: För att antas som docent ställs krav på vetenskaplig skicklighet, pedagogisk skicklighet m.m. När vi granskar fakulteternas skrivningar om kriterier och indikatorer för bedömning av pedagogisk skicklighet, så möts vi av en betydande variation. Även hur den pedagogiska skickligheten ska dokumenteras inför bedömning samt vem som ska agera sakkunnig vid bedömning av den pedagogiska skickligheten varierar. Det skulle förenkla för den sökande, för de sakkunniga och för den prövande instansen, om de sökandes pedagogiska skicklighet hanterades på ett likartat sätt inom universitetet vid bedömning av meriterade lärare och excellenta lärare. Universitetsgemensamma bedömningskriterier förbättrar också möjligheten till en rättvis och likvärdig bedömning fakulteter/ämnesområden emellan samt bidrar till ambitionen om ett sammanhållet universitet.

En pedagogisk akademi: Den pedagogiska akademien bör förstås som det samlande uttrycket för olika fora där analyser görs och diskussioner förs om den undervisande och utbildande verksamheten. Dessa möten om pedagogiska frågor arrangeras på en universitetsgemensam arena, men anordnas rimligen även på fakultets- och institutionsnivåerna. Det faller sig naturligt att excellenta lärare vid universitetet är kollegor som ges möjlighet till och tar initiativ till det vidgade pedagogiska samtalet över institutions- och ämnesgränser, bland annat i syfte att uppmärksamma, analysera och diskutera intressanta pedagogiska idéer och erfarenheter samt att som mentorer stödja andra lärare i deras strävan att utveckla handledning, undervisning och utbildning.

Strukturellt i kombination med individuellt. För en gynnsam utveckling av den utbildande verksamheten bör inte endast individuella aspekter beaktas, utan även de strukturella villkoren. Den institutionella förankringen påverkar de pedagogiska processerna (Ramsden et al 2007).¹⁶ Det kollegiala erfarenhetsutbytet utmanar den egna praktiken. Tillgång till vägledande utgångspunkter kan vara ett ”verktyg” som underlättar samtalet om undervisning mellan utbildningsansvariga, lärare och studenter på institutionerna och dialoger om utbildning på gemensam nivå. Ett universitetsgemensamt ”pedagogiskt program” är ett konkret uttryck för sådana vägledande utgångspunkter. När tillgänglig tid för det pedagogiska engagemanget minskar, till exempel på grund av förändrade förutsättningar för institutionernas undervisningsuppdrag, ställs krav på omvärdering och förändring av existerande undervisningspraktik. De organisatoriska formerna att framföra kollegialt förankrade kvalitetskrav på studenters lärande bör säkras och tilliten till lärarkollektivets förmåga att ”lägga ribban” stärkas.

Kompleta akademiska miljöer: Det har uttryckts oro för att en särskild pedagogisk karriärväg kan leda till negativa konsekvenser för universitetets ambition med att forma kompletta miljöer. Ett bekymmer ur pedagogisk synvinkel är snarare att lärare, som enligt prefekter har begränsade möjligheter att nå framgång i forskningssammanhang, ändå manas att skriva på forskningsansökningar istället för att ägna tid för ämnes- och professionsfördjupning eller kompetensutvecklingstid för institutionernas undervisningsuppdrag. En komplett akademisk miljö kan förstås som lärare med djup kunskap inom forskning, utbildning och samverkan och som tillsammans formar ett team med respekt för varandras akademiska professionella färdigheter och specialiseringar. Detta är en central ledarfråga i en akademisk verksamhet och

¹⁶ Ramsden, P., Prosser, M., Trigwell, K. & Martin, E. (2007). University teachers' experiences of academic leadership and their approaches to teaching, *Learning and Instruction*, 17, 140-155.

ingår som en del i det pedagogiska ledarskapet. Den pedagogiska karriärvägen förväntas, under förutsättning att ledare på fakultets- och institutionsnivåerna kan hantera frågan, stärka universitetets förmåga till såväl forsknings- som professionsanknuten högre utbildning.

Uthållighet och öppenhet för förändringar: I diskussionerna under beredningsarbetet framkom att ”uthållighet” är en förutsättning för att lyckas med införande av pedagogiska karriärvägar samt att lärare som väljer att genomgå bedömningsprocessen får stöd och vägledning, bland annat hur en pedagogisk portfölj bör utformas. De lärare som får avslag föreslås även ges möjlighet att efter en tid pröva sin pedagogiska skicklighetsnivå på nytt. I förslaget bör därför ingå sådana stödjande aktiviteter för lärare. Ett beslut om införande av en pedagogisk karriärväg bör ses i ett långt tidsperspektiv. Till att börja med är det nödvändigt att lyssna av hur den pedagogiska karriärvägen mottas av verksamheten och vara öppen för eventuella förändringar. När väl den pedagogiska karriärvägen ”satt sig” är det viktigt att universitetet har förmåga till uthållighet och inte förändrar förutsättningarna alltför ofta.

Bilaga 2 Universitetsgemensamma bedömningskriterier¹⁷

Pedagogisk skicklighet

Definition: Pedagogisk skicklighet, innebär att läraren utifrån givna mål och ramar, genom kontinuerlig utveckling av undervisning och egen kompetens, på bästa sätt stödjer och underlättar studenters lärande. Den pedagogiska skickligheten speglar även lärarens kompetens med avseende på samverkan, helhetssyn samt förmåga att med stöd av pedagogisk teori utveckla och offentliggöra sin undervisningspraktik.

Kriterier för meriterad lärare:

- Läraren har högskolepedagogisk utbildning 15 hp eller motsvarande
- Läraren har en bred undervisningserfarenhet
- Läraren har aktuell och djup ämnes-/professionskunskap
- Läraren beskriver och reflekterar över sin undervisningspraktik i relation till den egna pedagogiska grundsynen, beprövad erfarenhet och pedagogisk teori
- Läraren stödjer studenternas lärande genom att utveckla sig själv och sin undervisning på ett medvetet och reflekterande sätt
- Läraren samverkar internt

Kriterier för excellent lärare:

- Läraren har uppnått nivån ”meriterad lärare”
- Läraren undersöker och utvecklar systematiskt den egna pedagogiska praktiken, genom praktisk tillämpning och teoretisk reflektion
- Läraren har ett vetenskapligt förhållningssätt till sitt uppdrag genom att dokumentera och offentliggöra sin praktik
- Läraren samverkar externt

Förtydligande av bedömningskriterierna

Nedan följer en resonerande framställning som syftar till att förtydliga vart och ett av kriterierna.

Meriterad lärare

- *Läraren har högskolepedagogisk utbildning 15 hp eller motsvarande*

Göteborgs universitet erbjuder alla lärare s.k. behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning omfattande 15 hp (HPE101, HPE102, HPE103). I handläggningsordningen för

¹⁷ Bedömningskriterierna har utarbetats med bakgrund i den nationella studie som PIL-enheten sammanställt. Jfr vidare Ryegård, Å. (2013) Inventering av pedagogiska karriärvägar på Sveriges högskolor och universitet. PIL-rapport 2013:04

prövning och erkännande av högskolepedagogiska meriter beskrivs vad universitetet definierar som motsvarande kunskaper.

- *Läraren har en bred undervisningserfarenhet*

Eftersom det finns ramfaktorer som ibland begränsar lärares möjligheter till att variera sin undervisning (med avseende på t ex undervisningsformer, kursnivå, ämnesbredd, möjlighet till undervisningstimmar) är det viktigt att ta hänsyn till den kontext läraren befinner sig i.

Undervisningserfarenhet kan beskrivas genom tillämpning av flera olika undervisningsmetoder. Undervisningserfarenheten kan även beskrivas med en specifik, fördjupad och utvecklad undervisningsstrategi som ställs i relation till lärarens erfarenheter av andra undervisningsformer.

Undervisningserfarenheten bör i första hand vara hämtad från högskolan och baseras på undervisning på grund-, avancerad och/eller forskarnivå. Även forskarhandledning faller in under begreppet undervisningserfarenhet. I vissa fall finns strukturella begränsningar som gör att en lärare bara haft möjlighet att undervisa på en av nivåerna. Sådana (eller liknande) strukturella begränsningar ska tas hänsyn till vid en bedömning. Beakta att flera generella förmågor anses kunna utvecklas oavsett skolform och nivå.

- *Läraren har djup och aktuell ämnes-/professionskunskap*

Läraren ska ha djupa och aktuella ämneskunskaper för undervisning inom ett vetenskapligt och/eller konstnärligt anknytet område och djupa och aktuella professionsknutna kunskaper för undervisning med professionsinriktning.

- *Läraren beskriver och reflekterar över sin undervisningspraktik i relation till den egna pedagogiska grundsynen, beprövad erfarenhet och pedagogisk teori*

Läraren ska ha en väl utvecklad pedagogisk förmåga och egen reflektion kring pedagogiska/didaktiska frågeställningar. I normalfallet innefattar detta bl.a. att den sökande har visat god förmåga att planera och genomföra undervisning på högskolenivå. Det krävs att läraren redovisar åtminstone några referenser som har relevans för sitt resonemang och sin förståelse inom det aktuella området. De teoretiska kunskaperna och tillämpningen av dessa, bör kunna artikuleras efter genomgången obligatorisk högskolepedagogisk utbildning. Nivån på de teoretiska kunskaperna förväntas alltså ligga på 15 hp högskolepedagogisk utbildning inklusive forskarhandledarutbildning 5 hp eller motsvarande.

- *Läraren stödjer studenternas lärande genom att utveckla sig själv och sin undervisning på ett medvetet och reflekterande sätt*

Oavsett typ av läraranställning, förväntas läraren förhålla sig och om möjligt uppdatera sin undervisning i förhållande till (1) högskolepedagogisk teori och forskning, (2) vetenskapliga framsteg inom undervisningsämnet samt (3) intern och extern verksamhet som på olika sätt påverkar den utbildning man är involverad i.

Läraren har ett uppdrag att verka för studenternas lärande och förväntas kunna visa hur detta sker på bästa möjliga sätt med bästa möjliga resultat genom pedagogiskt utvecklingsarbete. Det senare kan t.ex. ske genom inspirerande undervisning som väcker nyfikenhet och intresse för ämnet, genom utveckling av läromedel, användning av digitala verktyg och andra resurser för studenters lärande, utveckling av nya kurser, nya undervisningsformer eller examinationsformer.

- *Läraren samverkar internt*

En väl fungerande lärare måste samverka och interagera på en rad olika nivåer inom universitetet. Kravet på samverkan internt gäller alla nivåer - från studenter och kollegor, till administratörer och ledning. Vissa lärare har tjänster som kan vara mer utåtriktade än andra, till exempel kliniska adjunkter på vårdutbildningarna och VFU-samordnare på lärarutbildningarna. Andra har på grund av olika ramfaktorer begränsade eller utökade möjligheter att samverka inåt eller utåt i organisationen. Beakta därför kriteriets grundtanke: en väl fungerande lärare som på ett självklart sätt samverkar och interagerar där det behövs, när det är aktuellt.

Excellent lärare

- *Läraren undersöker och utvecklar systematiskt den egna pedagogiska praktiken, genom praktisk tillämpning och teoretisk reflektion*

Läraren ska här visa en progression mellan den meriterade nivån och den excellenta nivån. Kriteriet åsyftar pedagogiskt utvecklingsarbete där fokus är att skapa så goda förutsättningar som möjligt för studenternas lärande. Teori och praktik integreras för att utveckla bästa möjliga undervisning. Stora krav (i jämförelse med den meriterade nivån) ställs bland annat på teoretisk förankring, systematik och strategisk utveckling mot uttalade mål.

- *Läraren har ett vetenskapligt förhållningssätt till sitt uppdrag genom att dokumentera och offentliggöra sin praktik*

Kriteriet syftar på lärarens undersökande, utvecklande och vetenskapliga förhållningssätt med avseende på den egna praktiken (Scholarship of Teaching and Learning). Läraren har mycket goda högskolepedagogiska kunskaper, både erfarenhetsbaserade och teoretiska, som görs offentliga och tillgängliga för andra. Det finns inga exakta krav på hur detta ska ske, men konferensdeltagande och artiklar i nationella och/eller internationella tidskrifter kan motsvara kvalitet och typ av dokumentation. Observera att detta dock inte är ett krav, eftersom lärarna inte förväntas ha samma goda kunskaper inom området som disputerade i de vetenskapliga ämnena pedagogik och didaktik. Förväntad inriktning på arbetet är aktionsforskning eller annat närbesläktat arbetssätt, då det är lärarens konkreta arbete med studenternas lärande som är i fokus. Teori och praktik ska integreras och analyseras på ett medvetet och reflekterande sätt. Ambitioner till pedagogiskt utvecklingsarbete för kollektiv nytta ska framgå.

- *Läraren samverkar externt*

Lärarens arbete och excellenta kunskaper inom utbildning och undervisning ska komma ämnesområdet och/eller den nationella/internationella universitetssektorn till nytta, så att det kan leda till (eller redan har lett till) pedagogisk utveckling. Även en tusenmilafärd börjar med ett steg, så tillsynes små bidrag kan vara avgörande för vilken riktning utvecklingen tar. Samverkan antas ha en stor betydelse i detta sammanhang.